arbokennisnet

Samenvatting

Voorlichting en onderricht

Opgesteld door

Tamara Onos

Wat verstaan we onder voorlichting en onderricht?

Binnen de Arbowet- en regelgeving wordt vaak gesproken over de term ‘voorlichting en onderricht’. Eigenlijk gaat het om twee aparte termen die in betekenis verschillen. Van Dale geeft de volgende omschrijvingen:

> Voorlichting: Het geven van inzicht, informatie, onderricht of een aanwijzing.
> Onderricht: Het systematisch, volgens aangenomen beginselen, georganiseerd overbrengen van elementaire en uitgebreide kennis en kunde door daartoe aangestelde, bevoegde leerkrachten, aan afzonderlijke of daarvoor bijeenzijnde (jonge) personen.

In dit dossier worden met ‘Voorlichting en onderricht’ alle activiteiten bedoeld waarmee mensen gestimuleerd worden om kennis, inzicht en vaardigheden te verwerven, die zij nodig hebben om veilig en gezond te werken.

Wat zegt de wet erover?

De Arbowet geeft aan dat de werkgever de werknemers voldoende moet voorlichten over de risico’s die aan het werk zijn verbonden en over de maatregelen om deze risico’s te voorkomen of te beperken. De werkgever moet er dus voor zorgen dat de werknemer door voorlichting en onderricht voldoende weet om het werk veilig en gezond uit te kunnen voeren.

In de Arbowet is ook opgenomen dat de werknemer verplicht is mee te werken aan voor hem georganiseerde voorlichting en onderricht. Het is dus niet vrijblijvend.

De preventiemedewerker van het bedrijf kan het initiatief nemen voor het opzetten van voorlichting en onderricht binnen een organisatie. Aan de hand van de risico-inventarisatie en –evaluatie kan deze medewerker bepalen welke groepen medewerkers voorlichting moeten krijgen over welk onderwerp.

De ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging heeft instemmingsrecht over de voorlichting en onderricht op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Nieuwe werknemers worden bij indiensttreding ingelicht over de aard van hun werkzaamheden, de daaraan verbonden gevaren en de maatregelen die er erop gericht zijn deze gevaren te voorkomen of te beperken. Deze voorlichting wordt na indiensttreding zo vaak herhaald als nodig is om veilig en gezond te kunnen werken,.

Wanneer er werknemers werkzaam zijn die jonger zijn dan 18 jaar, dan houdt de werkgever bij het geven van voorlichting rekening met de beperkte werkervaring en onvoltooide lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van deze werknemers.

Andere bijzondere kwetsbare groepen zoals zwangeren, werknemers met een beperking, ouderen, of werknemers die de Nederlandse taal niet machtig zijn, moeten middels op maat gemaakte voorlichting en onderricht voldoende geïnformeerd worden over de extra risico’s die deze mensen in het bedrijf lopen. Als dat noodzakelijk is, moet de voorlichting gegeven worden in een taal die voor de werknemers begrijpelijk is.

Behalve eigen medewerkers moeten ook bezoekers (derden) voorgelicht worden.

Wat levert voorlichting en onderricht op?

Ervaring leert dat het regelmatig geven en herhalen van voorlichting leidt tot een hoger veiligheidsbesef bij de medewerkers. Vaak is voorlichting één van de beheersmaatregelen voor geconstateerde risico's.

Met behulp van voorlichting kan de arbodeskundigheid in de organisatie vergroot worden, met name bij het uitvoeren van risicovolle taken. Met het verhogen van de kennis zal de bewustwording vergroten waardoor de mensen beter gaan functioneren.

Voorlichting (en onderricht) is een goed middel om gedrag te beïnvloeden en zal ingezet worden bij bedrijven die hun cultuur willen veranderen dan wel verbeteren ten gunste van de veiligheid binnen de onderneming.

Praktijkvoorbeeld

Een goed voorbeeld van een voorlichtingsactie is de bestrijding van de teek door Stigas. De risicogroepen zijn vooral de werknemers in de groene- en agrarische sector. Hier worden veel mensen door dit beestje geplaagd.
Tekenbeten kunnen de ziekte van Lyme veroorzaken; een infectie ziekte die in eerste instantie griepachtige klachten geeft, maar die zonder tijdige behandeling vitale delen in het lichaam kan beschadigen. Jaarlijks zitten tienduizenden mensen met een tekenbeet bij de arts.

Om meer mensen zich bewust te laten worden van de ernst van een tekenbeet is een website gelanceerd (www.weekvandeteek.nl (https://www.weekvandeteek.nl/)). De website geeft antwoord op vragen als: Wat zijn de risico's, hoe kan ik mij het beste beschermen en wat moet ik doen als ik toch een beet heb opgelopen. Ook worden tips en richtlijnen gegeven voor werknemers en werkgevers. Stigas ontwikkelde hiervoor een vragenlijst. Een uitgebreide beschrijving en andere goede praktijken zijn te vinden op: Best practices.

Wie moet u benaderen voor informatie over voorlichting?

Benader een arboprofessional voor meer ondersteuning. Zowel veiligheidskundigen, arbeids- en organisatiedeskundigen, arbeidshygiënisten als bedrijfsartsen kunnen ieder een bijdrage leveren om u te helpen bij de ontwikkeling en uitvoering van voorlichting en onderricht.